

מו"פ ערבה דרומית דו"ח תמיכות שנתי 2014

מספר המחקר: 645-0120-12

תחום: מרולה

שם התכנית: פיתוח שיטות לריבוי מרולה

מספר מוקד פנימי: 82277

חוקר אחראי: אבי סדובסקי – מו"פ ערבה דרומית

מועד התחלה וסיום המחקר: התחלה 01/01/2012 סיום 31/12/2014

שלב המו"פ: מחקר נמשך

רקע תאור הבעיה ומטרות המחקר:

יש חשיבות כלכלית רבה להכנסת גידולי מטע חדשים בעלי ערך מוסף גבוה לערבה לצד התמרים. המרולה (*Sclerocarya birrea*) ממשפחת האלתיים (*Anacardiaceae*) הינה עץ פרי חדש דו ביתי שאוקלם בארץ ע"י פרופ' י. מזרחי. העץ גדל בערבה הדרומית ונמצא עמיד ומתאים מאד לתנאי הגידול הקשים בערבה (מים מליחים, אקלים קיצוני, יובש). לאחרונה נמצא כי יתכן ולפרי ומוצריו תכונות העשויות לסייע בהתמודדות עם מחלות כרוניות והביקוש לפרי המרולה ומוצריו גדל. עד כה לא היה גידול מסחרי של מרולה. היצע הקווים רב והידע הגידולי מצומצם מאד. על מנת לקדם את המרולה כגידול מטע אקסטנסיבי בערבה יש לברור את הקווים המתאימים ביותר לאזור וליצור בסיס ידע עליו יתבסס, לפחות בשלב הראשון, הגידול המסחרי.

מטרות התכנית

לפתח שיטות נוחות ומהירות לריבוי ע"י השרשה והרכבה על נבטים, של קווים וזריעים נבחרים ע"פ מועד פריחה, הבשלה, יבול, גודל ואיכות פרי, לנטיעה בקנה מידה מסחרי בערבה. בתום התכנית יעמוד לראשות המגדלים פרוטוקול ריבוי וגידול לקווי מרולה המבשילים לפני או אחר גידול התמרים וקווי זכרים להפריה במועד הפריחה המתאים

מהלך המחקר ושיטות העבודה:

ב 2014 הוחל בביצוע חצי מסחרי של זריעי מרולה בקווים מבוררים ע"פ הנסיון שהצטבר ב 2012 ו 2013. לא בוצעו החלפות זן ע"י הרכבת ראש של עצים פסולים בחלקת המו"פ הותיקה בזנים מבוררים מצטיינים.

תוצאות ומסקנות

רב ההרכבות שבוצעו במהלך אביב וקייץ 2014 על זריעים בגיל שנתיים נקלטו.

במהלך 2012 עד 2014 פיתחנו שיטות להנבטת מרולה וייצור מסחרי של שתילים ע"י הרכבת הזריעים בקווים מבוררים.

ב 2012 ו 2013 ביצענו הרכבת ראש על עצים בוגרים בהצלחה. נמצא כי יש לבצע הצללה חזקה על הרכבות ראש למנוע פגיעה מהחום השורר בתקופת ההרכבה בקיץ.

ניסויים להשרשת יחורים נכשלו. בדיקה נוספת תערך ב 2015.

לסיכום המחקר: כיום יש בידנו כלים ליצור מסחרי של שתילים מורכבים במידה וידרשו לצורך נטיעת חלקות מסחריות. יש ברשותנו כ 10 קווי מרולה המתאימים לגידול בתנאי הערבה.